

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Vybrané poznámky k úloze koordinátora BOZP

Pozice koordinátora bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) není v českém právním řádu novinkou. To ale neznamena, že by v souvislosti s tímto právním institutem nebyly spojeny nejasnosti či praktické problémy. Co přesně tento koordinátor koordinuje? Za co dle zákona odpovídá a za co už nikoliv? A do jaké míry lze jeho odpovědnost omezit i rozšířit smlouvou? To je jen několik otázek, na které lze v praxi narazit a na které bychom v tomto článku rádi nastínili náš pohled.

Kdy musí být koordinátor BOZP určen?

Zákon o BOZP[1] výslovně zakládá povinnost určení koordinátora BOZP[2] v případech, kdy na stavbě budou působit zaměstnanci více než jednoho zaměstnavatele.[3] Praktickým problémem však je, že koordinátor BOZP má být určen již při zahájení prací na projektové dokumentaci, kdy však nemusí být vždy jisté, zda na stavbě budou působit zaměstnanci více zaměstnavatelů či nikoliv.[4] V pochybnostech lze spíše doporučit koordinátora jmenovat a následně jej odvolat. Ostatně, je možné určit jednoho koordinátora pro přípravné práce a dalšího pro realizaci stavby, byť běžnou praxí bývá zachování jedné osoby pro obě fáze. Je také možné pro jednu stavbu jmenovat vícero koordinátorů BOZP.

Zvláštností je, že zákon o BOZP nevyžaduje písemnou formu pro samotné určení koordinátora. Ta je požadována pro vymezení kompetencí, pokud je určeno více koordinátorů BOZP[5]. V praxi však i jmenování jediného koordinátora bývá učiněno nejčastěji smluvně.

Co je náplní činnosti koordinátora BOZP?

Činnost koordinátora lze rozdělit do dvou fází. Při přípravě stavby je jeho náplní práce zpracování plánu BOZP, který má obsahovat údaje o staveništi a navrhované postupy pro zajištění bezpečnosti jednotlivých prací spolu s předpokládaným časovým vymezením jejich trvání.[6] Zákon o BOZP rovněž požaduje, aby plán obsahoval přehled právních předpisů vztahujících se ke stavbě a další informace a podklady k rizikům ohrožujícím bezpečnost a zdraví. Moment určení koordinátora BOZP je tak zásadní vzhledem k tomu, že zákon o BOZP předpokládá předání plánu zadavateli stavby ještě před výběrem zhotovitelů.[7] Také zde ovšem platí, že konkrétní formu činnosti upravuje až prováděcí předpis v podobě nařízení vlády.[8] Nařízení v § 7 specifikuje činnost koordinátora BOZP v přípravné fázi stavby, kdy mezi jeho činnosti zahrnuje zejména podávání podnětů a doporučení technických řešení, která musejí být realizovatelná, dále poskytuje odborné konzultace a v neposlední řadě zajišťuje, aby plán BOZP byl odsouhlasen všemi zhotoviteli, kteří jsou v době jeho dokončení známi.

Druhou fází jeho činnosti lze označit jako koordinaci při realizaci stavby. Jeho úkolem je dohlížet na plnění plánu BOZP a upozorňovat na nedostatky při jeho neplnění, případně reagovat na nově vzniklá rizika[9]. Za tímto účelem informuje všechny zhotovitele o bezpečnostních rizicích a pro případ, že by zhotovitel nedbal na jeho upozornění a nepostupoval podle jeho navržených řešení k nápravě, informuje o této skutečnosti zadavatele stavby. Velkou oblastí jeho činnosti ve fázi realizace

stavby je zpracování záznamů o kontrolních dnech BOZP, které sám organizuje a do těchto záznamů právě zapracovává zjištěné nedostatky a doporučení. Mezi povinnosti koordinátora BOZP patří též zpracování doporučení k zajištění bezpečnosti, a to na vyžádání zadavatele.[10]

Nakonec je třeba dodat, že na koordinátora se ze zákona[11] vztahuje povinnost mlčenlivosti o všech informacích a skutečnostech, o kterých se v souvislosti se svou činností dozvěděl.

Lze jeho činnost smluvně omezit či rozšířit?

Při určení koordinátora BOZP je běžnou praxí uzavírání smluv o výkonu činnosti koordinátora BOZP, přičemž daná legislativa nijak neomezuje smlouvením povinností koordinátora BOZP nad rámec zákona o BOZP. Dá se dokonce říci, že obdobná ujednání jsou obvyklá. V souvislosti s rozšiřováním činností, ke kterým se koordinátor BOZP zavazuje, je však třeba pamatovat na to, že jeho úlohou není výkon funkce osoby odborně způsobilé v prevenci rizik. Jak bude řečeno dále, tuto osobu (tzv. „bezpečáka“) povinně určuje zhotovitel. Vztah vůči osobám odborně způsobilým v prevenci rizik je takový, že koordinátor BOZP dohlíží na jejich činnost, dává jim doporučení, kontroluje dodržování plánu BOZP z jejich strany a případně jim vytýká nedostatky. Z praktického hlediska tak nedává smysl smluvní rozšíření činnosti koordinátora BOZP, jelikož pak může dojít k prolínání činností a tím také případné odpovědnosti.

Stejně tak nelze doporučit smluvní zužování činností koordinátora BOZP, jelikož se tím zadavatel stavby může vystavit riziku správního postihu pro nedodržení povinností stanovených zákonem o BOZP.

Kdo odpovídá za zbylou kontrolu BOZP?

Role koordinátora BOZP bývá často zaměňována s úlohou osoby odborně způsobilé v prevenci rizik. Je však třeba mít na paměti, že koordinátor BOZP je jmenován investorem, resp. zadavatelem stavby. Příslušné právní předpisy nicméně upravují také odpovědnost zhotovitele za některé aspekty BOZP na staveništi.[12] Zhotovitel např. odpovídá za zbylé aspekty BOZP, které se týkají uspořádání staveniště, popřípadě vymezeného pracoviště, a to od okamžiku, kdy zhotovitel staveniště převzal. Mezi povinnosti zhotovitele na tomto úseku patří zejména zajištění dodržování zásad BOZP při provozu a používání strojů a technických zařízení, náradí a dopravních prostředků na staveništi. Za tím účelem je zhotovitel povinen zaměstnance řádně proškolit a určit osoby odborně způsobilé v prevenci rizik. Jak bylo zmíněno výše, tento „bezpečák“ zhotovitele tedy není a z podstaty věci ani nemůže být totožnou osobou jako koordinátor BOZP.

Dále je třeba zmínit, že zhotovitel stavby je rovněž v drtivé většině případů také zaměstnavatelem, a tudíž se jeho odpovědnost vůči zaměstnancům řídí příslušnými ustanoveními zákoníku práce.[13] K tomuto lze citovat rozsudek[14] Nejvyššího správního soudu, podle kterého: „...každý zaměstnavatel má povinnost chránit před riziky své zaměstnance, a dokonce i další osoby zdržující se na jeho pracovišti, včetně svých subdodavatelů a zaměstnanců jiných dodavatelů. Tutéž povinnost však má (v rámci svých objektivních možností) též hlavní dodavatel v rozsahu celé stavby a další subdodavatelé v rozsahu svých pracovišť a vůči svým zaměstnancům odesílaným na jiná pracoviště.“

Kdo může být koordinátorem BOZP?

Koordinátorem BOZP tak může být fyzická osoba, která (i) dosáhla středního vzdělání technického zaměření s maturitní zkouškou a má nejméně tříletou praxi v oboru přípravy a realizace staveb, nebo (ii) dosáhla vysokoškolského vzdělání technického zaměření, kdy postačí praxe v oboru pouze jeden rok.[15] Ačkoliv by se požadavek na technické vzdělání mohl zdát být omezujícím faktorem pro možnost stát se koordinátorem BOZP, větší obtíže to zpravidla nečiní. Ministerstvo práce a sociálních věcí totiž obecně neodmítá[16] ani doplnění této kvalifikace formou jednotlivé zkoušky podle školského zákona.[17]

Kromě výše uvedené kvalifikace je třeba získat osvědčení o vykonané zkoušce z odborné způsobilosti[18]. Teprve po jejím úspěšném složení je možné, aby byla daná osoba zapsána na seznam koordinátorů BOZP vedený Ministerstvem práce a sociálních věcí.

Pro úplnost dodáváme, že funkci koordinátora BOZP může vykonávat i právnická osoba v případě, že zajistí výkon této funkce odborně způsobilou fyzickou osobou[19].

Jaké hrozí koordinátorovi BOZP sankce a musí být ze zákona pojištěn?

Jelikož je běžnou praxí uzavírání smluv o koordinaci BOZP, nabízí se v první řadě sankce smluvní (ať už ve formě smluvních pokut či odpovědnosti za škodu). Zajímavostí je, že žádný právní předpis neukládá pro výkon činnosti koordinátora BOZP povinnost sjednání pojištění pro případ odpovědnosti za škodu. Sjednání konkrétních smluvních sankcí pro případ porušení povinností koordinátora BOZP, stejně jako stanovení smluvních požadavků na jeho pojištění, lze tak jedinečně doporučit.

Kromě toho může být porušení povinností koordinátora BOZP sankcionováno jako přestupky, a to pokutami až v řádu statisíců korun. Relevantní právní úprava je obsažena v zákoně o inspekci práce.[20]

Závěr

V případě, že realizujete stavbu, na kterou se vztahuje povinnost určení koordinátora BOZP, je potřeba nezapomínat na to, že zákon o BOZP stanoví jen obecný rámec pro výkon činnosti tohoto koordinátora a celou řadu otázek ponechává na smluvní dohodě stran. Je tedy potřeba ve smluvní dokumentaci dobře nastavit, jak podrobnosti výkonu jednotlivých povinností koordinátora BOZP, tak smluvní úpravu sankcí a pojištění. Zásadní je však zejména správné a smysluplné rozlišení odpovědností jednotlivých osob podílejících se na stavbě a nastavení vztahu koordinátora BOZP k bezpečnostním expertům dodavatelů a jednotlivých subdodavatelů (popř. též k technickému či stavebnímu dozoru investora). Jak k tomu uvedl Nejvyšší správní soud, *„koordinátor jako profesionál v oboru předvídání rizik a jejich předcházení je povinen od jiných osob podílejících se na realizaci stavby způsobem, jenž může být relevantní pro bezpečnost práce, aktivně, důsledně a včas vyžadovat součinnost k tomu, aby sám mohl plnit své úkoly. Pokud tyto osoby součinnost neposkytují, je na to povinen neprodleně a tak, aby pokud možno nemohlo dojít k nežádoucím následkům, upozornit zadavatele stavby a důsledně od něho vyžadovat nápravu. Nedočká-li se jí, je povinen mu oznámit, že nadále již nemůže plnit své úkoly, a případně, vyžaduje-li to povaha věci, učinit i další vhodná opatření k tomu, aby nedošlo k újmám na zdraví či životech osob, jichž se stavební činnost může dotknout.“* [21]

Mgr. Jakub Adámek,
advokát

Mgr. Petr Duchek,
advokátní koncipient

Řanda Havel Legal

act Řanda Havel Legal advokátní kancelář s.r.o.

Truhlářská 13-15
110 00 Praha 1

Tel.: +420 222 537 500 - 501

Fax: +420 222 537 510

e-mail: office.prague@actlegal-rhl.com

[1] Zákon č. [309/2006](#) Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci („zákon o BOZP“).

[2] § 14 zákona o BOZP.

[3] Výjimku představují stavby, jejichž předpokládaná doba trvání není delší než 30 pracovních dnů a nepracuje na nich současně více než 20 fyzických osob po dobu delší než jeden pracovní den. Další výjimkou jsou stavby, jejichž plánovaný objem prací nepřesáhne 500 pracovních dnů na jednu fyzickou osobu. Koordinátor BOZP se neurčuje ani na stavbách, které provádí stavebník svépomocí nebo tam, kde není vyžadováno povolení stavebního záměru dle příslušného stavebního zákona.

[4] § 14 odst. 1 zákona o BOZP.

[5] § 14 odst. 3 zákona o BOZP.

[6] § 15 odst. 2 zákona o BOZP.

[7] § 18 odst. 1 písm. a) zákona o BOZP.

[8] Nařízení vlády č. [591/2006](#) Sb., o bližších minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích.

[9] § 18 odst. 2 zákona o BOZP.

[10] § 8 nařízení vlády č. [591/2006](#) Sb., o bližších minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích.

[11] § 14 odst. 5 zákona o BOZP.

[12] § 2 odst. 3 nařízení vlády č. [591/2006](#) Sb., o bližších minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích.

[13] Zejména § 101 odst. 1 zákona č. [262/2006](#) Sb., zákoníku práce.

[14] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12.02.2014 sp. zn. 6 Ads 63/2013-63.

[15] § 10 odst. 2 zákona o BOZP.

[16] KYSELOVÁ, L ., STÁDNÍK, J . Zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-3-19]. ASPI_ID KO309_2006CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

[17] § 113 odst. 1 zákona č. [561/2004](#) Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

[18] § 10 odst. 1 písm. c) zákona o BOZP.

[19] § 14 odst. 2 věta třetí zákona o BOZP.

[20] § 17 odst. 1 písm. za) zákona č. [251/2005](#) Sb., o inspekci práce.

[21] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22.05.2019 sp. zn. 2 As 77/2017-70

Další články:

- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)
- [Nejvyšší soud a forma smlouvy o smlouvě budoucí: krok zpět v ochraně právní jistoty?](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Spoluvlastnictví a správa společné věci](#)
- [Doručování soudních písemností ze zahraničí do ČR](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)